

Természetesen természetesen

Hazánknak sok szép vidéke van, de ritka az olyan táj, ahol magas hegyek, mély völgyek mellett kristálytiszta tó, zúgó vízesés, impozáns szálló, pazar kilátó és vidám kisvonatfüty fogadja a kirándulókat. Mindezek a természeti és emberkéz által alkotta látványosságok együtt vannak jelen a térkép egy piciny pontján, Lillafüreden. Nem is beszélve a csodálatos erdőkről, melyek kezeléséért az ÉSZAKERDŐ Zrt. Lillafüredi Erdészeti Igazgatósága felel.

1.

Többek között a neves természettudóstól, Herman Ottótól is tudjuk, hogy a térség már régóta lakott: az itteni barlangokban élt ősemberek alakították ki a Szeleta-kultúrát. A középkorban pedig pálosrendi szerzetesek éltek a közeli erdőségekben, ezt több okirat megemlíti. Mi több, egy 14. századi írásos emlék már a Hámori-tó elődjéről is beszámol. A remete szerzetesek központja Szentléleken volt, a kolostor romjai ma is megtekinthetők.

„A térség fellendülését az iparosodás hozta, majd 1920-ban megépült a Szinavölgyi Erdei Vasút (a mai Lillafüredi Állami Erdei Vasút elődje), mely három év múlva személyszállítási engedélyt is kapott. 1930-ban átadták a Lux Kálmán által megálmodott reneszánsz stílusú Palotaszállót, és attól kezdve a korábban Vay Erzsébet (becenevén Lilla) grófkisasszonyról elnevezett üdülőtelepülés, azaz Lillafüred a hazai turizmus egyik fellegrárává fejlődött” – kezdte a térség bemutatását Tajnai Róbert erdészeti igazgató, aki 2000 óta dolgozik az erdészethetnél, és 2010 óta a vezetője.

Túlnyomórészt erdő

A Lillafüredi Erdészeti Igazgatóság területe csaknem kilencezer hektáron terül el, és annak többsége (8481 hektár) erdővel borított. Az erdők 56 százaléka bükkös, 33 százaléka kocsánytalan tölgyes, mindössze 3 százaléka fenyves, a fennmaradó 8 százalékon pedig a többi hegyvidéki faj osztozik. Az élőfakészlet meghaladja a 2,7 millió köbmétert. Ha ezt a faanyagot képzeletben felfűrészelnénk deszkának és 3 méter szélesen leterítenénk, akkor bőven körülérné az Egyenlítő. Az erdészet területén álló fák éves folyónövedéke hozzávetőleg 56 ezer köbméter, amit úgy lehet elképzelni, mintha óránként nőne egy 62 centiméter átmérőjű, 34 méter (ez egy tízemeletes ház magassága) magas bükkfa. *„Az erdészet 63 százaléka a Bükki Nemzeti Park része, de még ennél is meghatározóbb, hogy 92 százaléka Natura 2000 védeltségű. A korosztályviszonyok nagyjából szép haranggömböt mutatnak, amelynek csúcspontjában a 80-90 éves erdők állnak,*

de rendkívül magas (16 százalék) a 120 év-nél idősebb erdők aránya" – avatott be az erdészet adottságaiba a szakember.

A Bükk-fennsík erdeinek értékét már Nagy Lajos királyunk is felismerte, és a Diósgyőri vár melletti nagybirtokká fejlesztette. Később, az 1500-as évek elején a koronajavak egyikének nyilvánították, így alakult ki a Diósgyőri koronaadalom. A középkor vége felé az erdők az ipari fellendülést szolgálták, ugyanis a faanyag nagy szerepet játszott a hutákban, a massákban és a hámorokban, ahol az üvegyártás, a vas- és acélkészítés elengedhetetlen alapfeltételét, az energiát biztosította, elsősorban faszén formájában. Az ipar miatt megnövekedett faanyagigény lefektette a terv szerinti erdőgazdálkodás alapjait és az erdészeti szervezet kialakulását. A 19. századból származó üzemtervek már egyértelműen a szálerdő-gazdálkodást és a fokozatos felújító vágás alkalmazását ösztönözték. A későbbiekben is a természetes erdőfelújítás maradt a középpontban, ez az alapelv napjaink erdőgazdálkodására is igaz. „Őshonos fafajokból álló erdeinkben kizárólag természetes módon gazdálkodunk. Bükköseinkben, a viszonylag jónak mondható makkterméseknek köszönhetően, szépen fejlődő facsemeték, azaz szaknyelven újulat jelenik meg. E kapcsán a további munkákat a megjelent újulat fényhez juttatásával, vagyis az idős, árnyékoló faegyedek kitermelésével folytatjuk, előre megtervezett térbeli rendet követve” – magyarázta Tajnai Róbert.

Szakszerű technikákkal

Az erdőművelésben a száradó lucfenyvesek átalakításához kapcsolódó erdősítési és erdőápolási munkák jelentik a legnagyobb kihívást. Az elegyarányt szabályozó tisztítások és törzskiválasztó gyérítések során a tőszám apasztása és az értékes elegyfajok (kőris, hárs, juhar, szil, berkenye) megsegítése a legfontosabb. A növedékfokozó gyérítésekkor a kíméletes fakitermelési technológiák alkalmazása kívánatos, hiszen a vékony kérgű bükk nagyon érzékeny a tősérülésekre.

„Véghasználatoknál hosszúfás fakitermelést végzünk. Itt elvárás az irányított döntés a meglévő újulatfoltok kímélése érdekében, további alapfeltétel a kíméletes közelítés az előre kijelölt közelítőnyomokon.” →

2.

3.

1. Tajnai Róbert 2010 óta vezeti az erdészeti igazgatóságot
2. Fenyők a Menyecske-töbökben
3. A lillafüredi Patrona hungariae a Mária-sétányon
4. Még ma is láthatók a kolostor romjai Szentléleken

4.

Megújult a Lillafüredi Vasút

Tavaly befejeződött a Lillafüredi Állami Erdei Vasút felújítása. A hazai forrásból megvalósult rekonstrukció keretében az ÉSZAKERDŐ Zrt. teljes egészében megújította a Miskolc–Dorottya utca–Papírgyár–Lillafüred–Garadna-fővonalat. A régi vágány elbontása után új pályát építettek, megújult a vízelvezetés, számos nagyműtárgy, valamint a két biztosítóberendezés, ami a majláthi és a lillafüredi fénySOROMPÓKAT foglalja magába. Teljes felújításon estek át az állomások felvételi épületei és a vasútüzemeltetést kiszolgáló létesítmények: a kocsis- és mozdonyszínek, az igazgatósági irodák, valamint a műhelyek. Garadna végállomáson új pihenőparkot létesítettek, a Garadna Grundot. A beruházás része volt a gördülőállomány korszerűsítése: harminckét mozdonyt, személy- és teherkocsit újítottak meg, illetve építettek újjá.

1.

1. Erdőművelés a Bükk-fennsíkon
2. Kíméletes fakitermelési technológiák
3. Az őshonos bükkösökre a természetes megújulás a jellemző
4. Az erdészet központja Lillafüreden

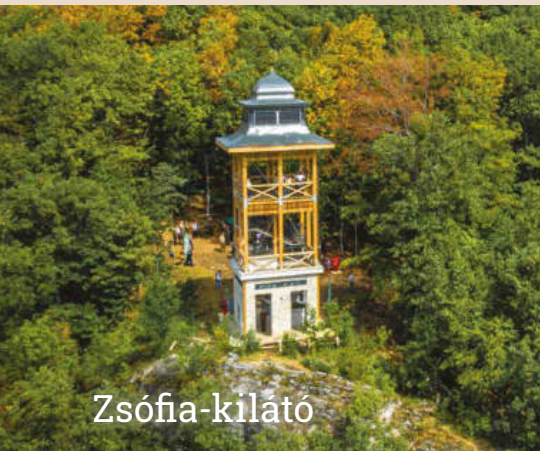
2.

3.

4.

Zsófia-kilátó

Az első vidéki kilátó korhű rekonstrukciója 2022-ben készült el az ÉSZAKERDŐ Zrt. és a Magyar Természetjáró Szövetség együttműködésében elnyert támogatással. Az eredeti kilátót 1900-ban adták át, és egészen az 1950-es évekig, a Szikla nevű légvédelmi központhoz tartozó antenna megépítéséig díszítette a Dolka-hegy déli oldalát. Az új kilátó tervezésénél fontos szempont volt az eredeti építmény kubatúrájának megtartása, illetve hogy csak a kor követelményeinek megfelelő változtatásokra kerüljön sor. A kilátók királynője népszerűségét jelzi, hogy mindössze néhány hónappal az átadása után, az Aktív Magyarország közönségsvavazásán elnyerte az Év Kilátója címet.

Tajnai Róbert beszélt az erdészet területén jelentkező károkról is. A bükk fafajú erdőállományokban a legnagyobb kárt a szél okozza. Kisebb széldőlésekkel minden évben szembesülnek, de több, nagyobb területű széldőlés és széltörés is keletkezett erdeikben.

A korábban gyönyörű, sűrű lucfenyvesek a száradás és a kapcsolódó szűkárók miatt mára megtizedelődtek, térfoglalásuk 1 százalék alá csökkent. A helyükre értékes, őshonos fajokból álló állományok kerülnek. Az ezekkel kapcsolatos erdőművelési feladatok nagyon nehezek, mert leginkább sekély rendzina talajokon történik a fenyvesek erdőszerkezet-átalakítása, ami nem kedvez őshonos fajokaink fejlődésének. Napjainkban a körispusztulás is fejtörést okoz a szakemberek számára. Ez a betegség kívülről nem látható módon gyengíti meg a köriseket, melyek állékonyságukat veszítik, és kidőlnek.

Kirakatban a munkájuk

Elhelyezkedése okán az erdészetnél meghatározó jelentősége van az ökoturisztikának, illetve az ebből adódó feladatoknak. A Bükk-hegység természeti adottságai régóta vonzzák a kirándulókat, turistákat.

A jelzett turistautak kilométerei, a szépen foglalt források vize, a kiépített turistapihenők kényelme, a tanösvények érdekességeinek megismerése és a Zsófia-kilátó csodálatos panorámája rengeteg embert csábít a térségbe.

„A nagy turistalátogatottságnak köszönhetően nap mint nap kirakatba kerül az erdész szakemberek munkája. Ezért is igyekszünk úgy dolgozni, hogy a lehető legkisebb, de szakmailag mégis indokolt beavatkozásokat végezzük el faállományainkban. Természetesen tudjuk, hogy szinte minden erdőlátogatásban ott bujkál egy erdőmérnök, és néha ez a tudás felszínre is kerül a közösségi médiában közzétett egy-egy írásban. Ezeket igyekszünk helyén kezelni, és az értelmes, előremutató javaslatokat megfontolni. Tisztában vagyunk azzal, hogy folyamatosan változó környezetünk sok kihívás elé állít minket. Reméljük, hogy az erdész elődeinktől kapott szaktudás, valamint a munkánk során felhalmozódott szakmai tapasztalatok segítségével szembe tudunk nézni a kihívásokkal, és úgy tudjuk kezelni a ránk bízott erdőket, hogy azok minden tekintetben a lehető legnagyobb értéket szolgáltatassák” – összegezte távlati elképzeléseit az erdészet igazgatója.

Vereb István